

FOGLALAT: Magyarország és Erdély magyar tud. társasági nagygyűlés határnapja; a Pesten állítandó magyar-zsidó tanítókat képező intézet ügye; Temes megye: tisztújítási előkészület; vegyes házassági ügy, nádorunk ő fens. utazása; Marmaros megye: nemzeti játékszín, közgyűlési rendezet, tisztújítás-sürgetés, katonák elbocsátatása, vegyes házasságok, kettős beneficium, raboknak ujonczok közé soroztatása, sólopás iránti intézkedés, Szatmár 12 pontja; Abauj megye: sérelem a nyilvánosság ellen: magyar köntös; Szerem megye: vegyes házasság és kettős beneficium ügye; nádorunk ő fens. Krassó megyében fogadtatása; Almásy Aloiz gr. jótékonyága; lévai tüzvész; égháboru Tatán; a selmeczi magyar egyesület örömmünnepe; statist. adatok a szomolnokai bánya-kerület réztermesztéséről; gazdasági javaslat lakarmány-kimérésre; a s. a. t. Spanyolország carlospárti ármányok Franciaországban; a s. a. t. Anglia a parlament fölözlatva; választási mozgalmak; O'Connell sajtószertü izgatása; az új parlament megnyitásnapja; a s. a. t. Franciaország (Garnier - Pagés); a kamraülések berekesztve; a s. a. t. Külföldi elegyhir. Dunavizallás. —

Magyarország és Erdély.

(Magyar tudós társaság.) Az akademia XIII. nagygyűlése a fens. Főhg-nádor-pártfogó helybenhagyásával 's az elnök rendeletéből üléseit f. évi augusztus 26-án, az igazgatótanács pedig 29-kén nyitandja meg. A társaság tagjai részére ennél fogva a megjelenés napja aug. 25-dike, az igazgatóságra nézve pedig aug. 28-dika. A nyilvános vagyis köz ülés napja, a gyűlés folyamata alatt leszen köztudomásra hozva. Pesten, jul. 7. 1841. Dr. Schedel Ferencz titoknok.

(Első közlemény a Pesten állítandó magyar-zsidó tanítókat, képező intézet ügyében.) Fölszólításunk egy magyar-zsidó tanítókat képező intézet ügyében, hála a nagylelkű honfiaknak! nem hangzott el pusztában 's kimondhatlan örömmünkre szolgál újra bebizonyítva látni, miként e hazában minden jó ügy számíthat részvétre 's méltánylásra. Nem hiában ismételtetett köztünk annyiszor korunk nagy eszméje az „egyesüljünk“, már is minden nyomon érezzük annak üdvözlő következtét, hatását és hol azelőtt ingerültség, meghasonlás rombolt vala, ott épít most a kölesönös bizalom. Vajha ez intézet létesítését is, mely a kor nagy eszméjének bizonyosan nem lesz érdemtelen 's here védené, de valóstása nehéz és költséges — mindenki tehetsége szerint pártolná 's elősegítné! Nyissanak az ügy lelkes baráti e' végett körükben aláírási íveket 's a begyűlt pénz addig, míg választmány ki lesz nevezve, küldjék a Jelenkor v. Pesti hirlap szerkesztőségéhez. Eddig köv. aláírások történtek: Egyszeri alapítások: A. M. 80 frt., Bloch Móricz 55., Bugát Pál prof. 20., Fogarasi János 5., Gerstl Albert 40., W. id. Jankovich Miklós 5., Kaeskovics Lajos 5., Kanyó Mihály 5., Kerékjártó Alajos 3., Kern Leonóra 5., Kis Károly 4., Löwy Mimi 5., dr. Schedel Ferencz 2., id. Schedius Lajos 5., Teleki József gr. 50. Török Pál 5., Várady István 5. Összesen: 304 f. mind pengő pénzben. Évenkinti alapítások: A. M. 4 frt. Adler Regina 5., Fischer Móricz 10., a győri izr. község 20. Hirschfeld Fülöp 4., Korn Fülöp 5., Österreicher Edvard 5., pesti izr. község 140., Pollak Kati 4., Pollak Mark 20., Rott Móricz 4., Schvab Arslán 10., Nagy-surányi község 8., Warga István 4., Vodjányer Betti 4., Összesen 246 frt pengő pénzben. Klein Herrmann urnál aláírtak: Egyszeri alapítások: Császár Ferencz 5 frt., Eötvös Ignác b. 50. Széchenyi István gr. 50., Összesen 150 forint pengő pénzben. Évenkinti alapítások: Klein Hermann 4. Bloch Móricz.

Lugos nyárelő 27-én. Vannak az emberi kebelnek érzelmei, fájdalmi, örömei, mellyeket szavakkal kifejezni néha talán lehetőség határain túl fekszik, illynemű öröm foglalja el Krassó Rendei sziveit, midőn arról értesültek, hogy cs. kir. fenségét főhg-nádorunkat keblükben tisztelhetni magas szerencsésük leendő 's méltán: ugyanis ő fens. szinte félszázad óta édes hazánk nemtőjekint örökdió nemzeti érdekünk fölött, 's nagy érzelmeiktől dagadó kebelével ölelve a nemzetet a józan haladás boldogító ösvényén kormányzó bölcseséggel vezeti a kitűzött magas cél felé; vészteljes viharok csilapultát úgy, mint egy új, dicső lét fejlődését igen sokban neki köszöni e' haza, 's azért minden magyar szívében az irántai hála szent érzete honol, melly örök elevenségben siron tul is kisérndi, nevét pedig fénykoszoruzottan adandja át az utókornak. Illy érzelmeiktől lelkesülve a megye Rdei, megtettek mindent, mit a fenséges vendég illő fogadtatására czélszerűnek hittek, 's határtalan tiszteletük 's hálaajok kitüntetésire czélszerűnek vélték. F. hó 19-én ebédre érkezett ő fens. Moldovára, hol krassó megyei választmány által fogadtatva, Kiss András alispán ur által üdvözölték 's ns lovagoktól környezve szállásaig kísértették; ebéd után az olvasztó-kemenczét tevő szemle-tárgyává, másnap pedig misét hallgatván a rendelkezésre ajánlott gőzösn Orsova felé folytatta útját. F. hó 22-kén Mehádiába ért, 23-kán Karansebesen ebédelt, 24-én Ruszberggről indulva délután 5/2 óraker ismét megyénkbe lépett Zaguzsény alatt, hol Jakabffy Miklós th. elnöksége alatti választmány üdvözlé; innen Lugos felé sietett, hol a városon kívül, a vas hídánál Jakabffy Kristóf vezérlete alatt ismét egy választmány, 's ő fens. tiszteletére kiállott ns lovagok várták a magas vendéget; a városba menet egy diadatmenethez hasonlita, elől a megye katonái lovagoltak, ezeket követte lugosi számos lakos; ő fens. kocsija előtt Krassó-megye fölkelési zászlója alá összesereglett 's nemzeti ruhába öltözött nemes lovagok báró Fechtig Armand vezérsége alatt, négy gazdag öltönyű pedig, a koci jobb és bal oldalainál; az utcákon sok ezer fonyi nép hullámozott szünet nélküli éljenzés közt; a zsidó ifjak rendben állottak; több közülök nemzeti színű lobogót tartva, mellyek mindegyikén éljen! szó vala olvasható. Az iskolai épület előtt a tanuló ifjuság vala felállitva, az épület egyik ablakában pedig kivilágítva ez vala olvasható: Nádora rítka kegylt héVVeL szIVébe ViselVe LVgos Városa hő tiszteletül eMeLL. A várost hasító Temes folyam hidján egy diadaliv diszelge, mellyen egy részről az ország, más részen ő fens. czimerei, és e' sorok valának kivilágítva: Fenséges Herczeg! magyarok hív nádora! élj élj! Ezt muzsák serege szívből ohajtja neked! de kivilágított az egész város is, 's ő fens. a nép öröm-rivalgási közt szállott le a megyeházban, hol az udvaron felállított félszázad katonaság,

és a tiszteletére Uj-pécsről ide rendelt katonai zenészkar, a teremben pedig alispán ur vezérlete alatti igen számos, és diszes, választmány által fogadtaték, 's üdvözölteték; itt Róka József csanádi kanonok tolmácsolá a megye érzelmeit, mellyekre ő fensége minden krassói előtt örökre felejthetlen szíves választ mondott; esti 9. óraker 30. teríték estvelit adott, melly alatt az említett katonai hangászkar működött; másnap ő fens. tanácskozási teremünket 's pénz- és levéltárunkat megtekinté, de nem feledé a tömlöczöket sem, 's lement ezek legalsóbb osztályába is, mellynek levegője és a sötétség igen kellemetlen benyomást tesznek. Szívesen mellőznék ezen osztályt a megye Rdei, mellyben egyébiránt kivétel nélkül egyedül gyilkosok és rablók tartanak, de a rabok sokasága ezt is nélkülözhetleníti; ohajtva várják a sikert, mellyet a haza az országos választmány munkálatától reméll; legtöbb időt a beteg rabok szobájában tölte ő fensége 's a különben igen tisztán tartatni szokott tömlöczök szellőztetésire nézve üdvös rendelkezéseket tön; végezvén ezeket, 's általok a közügy és emberiség iránti éber figyelmének, és méltánylatának jeleit adva, miután még a megyeház előtti tért, hol a görög-egyesültek templomát szándék felállítani, szemügyre vette, terembe viszzavonult, utja folytatására készüldő; 's csak hamar a nép éljenzései, a katonaság tisztelegése és a zene harsogási közt kocsiba ült, 's az előbb napi nemes lovagok és választmány kíséretében városunkat elhagyá. Kustélyon, még mindig Krassó megyében, Temes-megye küldöttsége várakozott, itt ő fens. az országos érdeki zsilipet 's a nagy költséggel 's még nagyobb fáradsággal csak most újra épült gátat tette vizsgálati tárgyává, miközben alapos tárgyisméretet tanusított, szinte egy órai mulatás után a krassói választmány által még mindig kísértetve folytatá útját és Belinczen Temes megye első falujában a közelmet helységek lövészei által üdvölvésekkel fogadtaték 's a kocsiból ki sem szállva Arad felé sietett. Költséges pompa, nagyszerű készülétek nem valának itt, mert a szünni nem akaró taracklövészek még nem pompa; de vala egyszerű, szíves fogadás, mellyben az ő fensége iránti határtalan tisztelet és ragaszkodás vivék a főszerepet, 's mellyet sok ezer ajak szünni nem akarólag hirdetett. — Ő fenségének itten mulatása csak kevés órára terjedt ugyan, de emlékeztete minket a nagy férfi érdemeire, 's a hála, mellyel iránta köteleztetünk. Örökdió léptei felett a szerencse angyala 's kísérte őt útjában miként milliók áldása mellett kíséri örömtias kebelink azon ösztinte 's buzgó, ohajtása is, hogy édes hazánk dicsőségére 's a magyar nemzet boldogítására honunk egén még sokáig tündököljék. Szerényi Ferencz főjegyző.

(Temes megye közgyűlése.) Temesvárott nyárhó 2-kán. Mult hó 28-kán kezdett közgyűlésünkben főispán ur levele olvasatott fel, minélfogva az 1838-ki öszlő végével tartott utolsó tisztújítás ötái három év közlő leforgása miatt, a megyei nemesség öszszeírásának kiegészítése 's jó rendfenntartás tekintetéből a megyét intézkedések tételére szólítja fel. A Rdek főispánjoknak törvényink megtartására irányzott értesítését vidám ömledezések közt fogadván, a' törvényesség illy szép jele iránti teljes megismerésüket jegyzőkönyvükbe iktatták, a' megyei nemességnek főbirák általi öszszeírásukat meghagyták, a' nemesség jegyzéke kiegészítésére, a' tisztújításmód 's rendfenntartási szabályok előterjesztésire Várkonyi Ádám főjegyző ur elnöklésével fényes küldöttséget neveztek, a' választmány munkálatának megrostálása végett f. hó 19-kére ismét közgyűlést határoztak, 's erre főbirák által a megyei egész nemességet különösen meghivatni rendelték. Lonovics József püspök ur által vegyes-házassági dologban kiadott egyházi körlevél miatt, az 1647: 14 t. czikk értelmében megkezdett kérelet megsemmítése iránt, valamint R. J. csanádi püspöki helyettes ur által, G. G. temesvári plebánus ellen a körlevél alkalmazása miatt, hozott marasztaló ítélet végrehajtásának akadályozása végett feltételek kiadott k. udvari parancsok folytán, az iratok eredetiben ő fenségehez fölterjesztetni, hiteles másolatban pedig: hogy lehető eltévedésük mellett, a' tárgynak netalán ismét vitatásakor a' megye adat nélkül ne maradjon, a' levéltárban megtartatni rendeltettek. Ezen tárgy vitatása különböző színezetű kijelentésekre nyújtott alkalmat. Voltak szónokok, kik a' püspök ur megjelenésén kívül egyebet magában nem foglaló kereset 's az esperes ellen indított, végső ítélettel ellátott, 's már végbehajtásra is igazított per között különbséget találva, azt viszzatartani, a' dolog állásáról ő felségét csak felírás után értesíteni, 's a' püspöki folyamodás némelly kitételeit jegyzőkönyvileg roszaltatni ohajtották. A' többség véleménye azonban ő fels. főfelügyelői jogánál fogva a' két per közt csak azért sem kívánt különbséget tenni, mivel az ügyeszközkereset, a' magányos keresetek természetétől eltérve, mindenkor erkölcsi süjtást foglal magában. A' folyamodás kitételei roszaltatásának pedig az ellenvéleményüeknél is minden tekintetben sértetlenül fentartatni kívánt véleményszabadságnál fogva, hely nem adatott. — F. év kezdetén Lippa m. városban egybeadott egy vegyes házasságnál illető egyház férfin sürgetéseire, a' gyermekeknek nembeli különbség nélkül anyjok vallásabani neveltetése iránt kiadott tértetvénynek a' görög nem egyesült hitű férj ellenmondván, 's azt viszzavonván, ez jegyzőkönyvbe iratni, 's fölöle bizonyítvány kiadatni rendeltetett. Fens. nádorunk szomszéd Krassó gyén keresztül utazta után, mult hó 24-kén reg-

geli 9 órakor érkezett megyénk határához, 's a Temes folyam vízének Bega csatornába eresztésére alkotott kustélyi zsilipet megtekinté. A fens. utazót megyénk határánál első alispán Dessewffy Antal ur vezérlete alatt fényes küldöttség fogadta, 's Lippáig kísérte. A főhg-nádor délutáni 3 óra tájban érkezett Lippára, 's itt Temes 's Torontal vgyék, a temesi g. n. e. püspökség, Temesvár kir. város 's a katonaság küldötteit elfogadta, ebéd után a Lippa 's Radna közli Maros folyamom kompra bocsátkozva, megyénk küldöttinek kíséretében, 3. órai rövid mulatás után, utját Arad városába folytató. Ormós Zsigmond s. k.

(Mármarosai közgyűlés határozati) Szigeth nyárelő 25kén. Megyénkben f. nyárelő 21k 's több napján évnegyedes közgyűlés tartatván nevezetesebb határozati a köv.: 1) Nádor ő cs. kir. főhgsége felszólítván megyenket, hogy a közzelebbi országgyűlésen hozott XLIVik t.cikkben megírt czélt a nemzeti színház előmozdítására nézve nem érhetni el, hacsak a megyék illetőségüket haladéktalanul be nem fizetendik, a megyékre esett összevet sietőleg a kívánt czélra 's helyre átküldetni rendeli: ámbar a RR. még a törvények kihirdetésekor ez iránt rendelkeztek, mivel azonban a szolgabírák a nemesek javai összeírását némi körülmények miatt nem készíthették el, mely a felosztás alapjául szolgáland, annak minélelőbbi megvételére utasítottak, egyszer'smind mivel a nemesi pénztár a háznak több ezer ftal adós, az ügyészi hivatalnak a fizetni késkedők megidézése kötelességül tétetett. 2) Indítvány tétetvén az iránt, hogy a közgyűlés által a szóvali előterjesztések mind addig, míg írásban be nem adatnak, tárgyalatás alá ne vétessenek, az indítványzásti jog azonban érthetlennel hagyatván, mivel megyénkben eddig is azonszokás divatozott, hogy minden kérés 's jelentés írásban adatott be, tanácskozás folyamában tett mindennemű előterjesztések 's indítványzások pedig szóval történtek, az továbbra is fentartatni határozatott. 3) Elnök alispánunk mint szinte több helység 's egyes kívánságára, a már kevés nap hján 5 év előtt volt tisztújító-szék megtartására főispán ő exc. ha őt e' részben a kir. biztosságból eredő akadályok nem gátolják, megkeretni határozatott. 4) A n. m. H. tan. köz intézvénye szerint az 1830ban állított katonák, kivéve az öncsonkítás és elsőköcs miatt itelelnél fogva tovább szolgálni kötelezettek, élelemmel 's ruházattal ellátva haza bocsátatni rendeltettek, minélfogvást a pestmegyei e' tárgyban érkezett felszólítás feleslegge lön. 5) A vegyes házasságok tárgyában több megyétől hozzánk intézett körlevelek felolvastattak, de mivel megyénk már e' részben czélszerűen rendelkezett, csak tudomásul vétettek; a mennyiben pedig ezek olvasásakor L. S. g. e. elkész által az adatott elő, hogy a szolgabírák a köznépet a vegyes házasságnak áldás nélküli érvényessége felől csak a falusi jegyzők által értesítik, a nép e' tárgyban felvilágosítása nekik személyesen tétetett kötelességökké. 6) Gömörmegyének némely örökös főispánságokat illető körlevelére határozatott, hogy országgyűlési követneinknek utasítás adassék, miszerint az or. munkálatok azon része, mely az örökös főispánságok megszüntetését célozza, előleg vételessék föl, annak pártoltatása ezennel kijelentetvén. 7) Tiszti alügyész Cs. M. jelentvén szóval, hogy megyénkben is több, részint megítelt, részint még meg nem ítélt rab az ujenczok közzé soroztatott, e' részben vizsgálat kére tétetni, e' fontos jelentésnek, mit megyénk ezennel hibáztatott, körülményes 's írásban beadatva a jelentőnek kötelességül tétetett. Megjegyzendő azonban, hogy megyénkben is fordultak meg a közgyűlés előtt e' tárgyban kihágások, melyek vizsgálat alatt vagynak jelenleg. 8) A n. m. k. H. tanács közlőlvén a m. u. kamrának azon itéletét, mellyél fogva egy megyebeli adózón, ki sólopáson éretett, bizonyos összevet megvétetni rendeli, pénzühnyi esetében pedig pálezaütésekkel rendel megfenyíttetni; e' tárgyban megyénk régebben hozott azon határozata levén, hogy az adózók sókihágásért ne pénzfizetéssel hanem pálezaütésekkel büntetessenek, ezen megjegyzés mellett a járásbeli szolgabírónak végrehajtás végett kiadott. 9) Fejérmegyének a gyorsírást pártoltatása iránt hozzánk érkezett felszólítása következtében a járásbeli sz. bírónak meghagyatott, hogy ennek pártolására pénzt gyűjteni ügyekezzenek. 10) Szathmár megyének ismétetes 12 pontot magában foglaló felszólítására, választmány nevezetettel, hogy a nevezett pontokat összevetvén alkotványunkkal, az elfogadatusuk mellett és ellene harczoló okokat adja elő, késczék nyilatkozván megyénk minden józán haladást czélzó előterjesztés pártolására. A közli kötelességének ismerte, az itteni kegyes szerzetnek azon nyilatkozását tudatni, miszerint ez a magyar nyelvnek iskolákba behozatalára nézve, kedvezően nyilatkozott. A közgyűlés meg nincs befejezve. Közli Szöllősy Balázs.

Kassa, jun. 28kán. F. hó 18kán 's több napján az első alispán elnöksége alatt folytatva tartott közgyűlésben előfordult nevezetesebb tárgyak 's határozatok köv.: 1) a' n. m. kir. H. tanácsnak f. e. martiusi intézvényében a megyebeli sz. bírák 's esküdtek számának szaporitása iránt legfelsőbb kegy. utasításból viszszaíraték: hogy tekintetbe vevén ezen megye kiterjedését 's egyéb körülményeit, a jelenlegi rendszeres 10. szolgabíró buzgó szorgalom és igyekezet mellett tisztí foglalatosságaikat az 1840ki 9. t.cikk által behozott mezei rendőrség körében is teljesítheti, e'felett pedig a tetemes adóbeli hátramaradással terhelt adózók sorsa is különös figyelmet érdemelne, a' sz. bírák 's esküdtek szaporitása iránti kérelem, mely utóbbiak felől az érintett t.cikkben említés nem is tétetik, még most nem teljesíthetetik. Mivel pedig az 1840: 9. t.cikk szerint, hogy ha némely megyékben és városokban a mostani tisztviselők munkái a mezei rendőrségi foglalatosságokkal oly annyira megszaporodnának, hogy azok pontos teljesítése felülhaladná erejüket, az illető törvényhatóságok a tisztviselők számának szaporitását a n. m. H. tanács utján följelentendő szükséghez képest szorgalmaztassák, és ez fölök a' szükség valósága esetében megtagadhatni nem fog: jöllehet ezen ns. megye a' törvény világos rendeletét követve két rendbeli, előbb ugyan a' n. m. kir. H. tanácshoz, azután ő felségéhez tett felírásaiban az elkerülhetlen szükségét fontos és törvényes okokkal megmutatta, mivel azonban törvényes kérelmétől elmozdított, ezen tárgy a' jegyzőkönyvbe följegyeztetni 's jövő országgyűlési követneink utasításul adatni rendeltetett, miszerint annak orvoslását 's az 1840: 9. t.cikk teljesítését eszközölni ügyekezzenek. 2) megyebeli főispáni helytartó f. e. és hó 19kén kelt hivatalos levele által ezen ns. megyének azon hivatalos fölterjesztésére, melyben a' füzéri járásban legközelebb megürült főszbírói hivatalra a' folyamodásokban megnevezett tagokat ezen ns. megye választás végett kijelölte, miután a' hiv. levélben egyik vagy másik közt semmi különbség nem tétetvén, és ajánlatra mindenkit ezen ns. megye egyiránt méltatott, a' többi folyamodónak szolgálataik által szerzett érdemeiket szinte dicsérettel említvén, a' lépésönkénti előléptetés utján ezen ns. megye előtt méltánylást érdemelt 's a' közönség köz szeretetét bíró eddigi alsz. bíró Bárczay Albert urat a' füzéri járásban fő szbí-

róvá kinevezte, a' kinevezett fő-sz. bíró köszönete után helyét elfoglalván, az megürült alsz. bírószágra nyújtandó folyamodásoknak a' legközelebbi közgyűlésig tartatva. 3) Ezután másodalispán ur a' tárgy fontosságához mért komolysággal azt adta elő a' közgyűlés előtt: hogy a' megyének f. e. máj hó 10kén tartott közgyűlése egy névtelen által a' p. e. „Világ“ czimű hírlap 45dik sz. leiratván, a' megyei Rdek azért, m. Buttler gr. alapítványa tőkájének kamatját az igen számos folyamodó köztanulóra terjesztették-ki, részrehajlásról vádoltatnak 's rágalommal illettetik mintha e' kegyepénzt a' szegény sorsuak mellőztével jó módu szülék gyermekeinek osztották volna ki; egy nemes megyének (Szathmár) azon alkalommal felolvastott levelébe foglalt 's jövő országgyűlésre adandó utasítást vezett tárgyakról, a' tanácskozásnak jövő országgyűlés megnyílásaig a' tökösség által lett felfüggesztése miatt pedig a' megye becsméreltetik; 's a' megalispánjának oly szavai idéztettek, melyek a' közgyűlési teremben általa mondottak 's érdemekben öszült 's köztiszteletben levő személye illetlen kifézetésekkel sértetik; a' megye ügyésze továbbá egyedül azért, mert egy izraelita orvostanárt a' zöld asztalnál üléstől tisztí kötelességénél fogva elintvált a' karzatra menés végett szólított fel, türelmetlenség ocsmány tettéről vádoltatik; a' megye tagjai közzül némelyek végre lélekisméretlenség 's nézetekkel ellenkező elveknélk mellékes okokból pártolása miatt rágalmaztatnak (ezt felolvastatott szóval a' idézett „Világ“ 45. sz. e' tárgy t.cikk a' KK. és Rdek e' v. e. sz. e' l. e. s. szabadosságnak csirabani elfojtatása) gét az illető közli törvény értelmében büntettetni kívánván: ő cs. 's k. főhgségét országunk nádorát, ugy is mint ő felsége országunktól távollétében 1485: 9. és 10. 1723: 4. 1744: 9. 'stb. t.cikk szerint helytartóját, ország rendszerinti főbíráját, 's az 1485: 4. és II. András király végzenyének Sdik czikke szerint a' közhatalom 's közbátorság főörjt, és a' n. m. kir. H. tanács elnökét, e' gunyirat hiteles másban közlése mellett mély tisztelettel arra megkeretni rendelték: hogy fő hatalmánál fogvást a' „Világ“ czimű hírlap szerkesztőjét a' gunyirat küldője nevének felfödözésére és az eredeti k. irat kiadására kötelezvé, azt a' megye Rdeinek e' tárgyban teendő további rendelkezés 's a' törvény értelmében leendő eljárás végett maga eredetijét megküldeni méltóztassék! 4) Miután a' közdolgoz iránti tanácskozások szérsége, a' közügyek iránt tartozó köteles tisztelet és a' megyének ez elven alapult 's eddig is fenállott 's ősidők óta folyvásti gyakorlatban volt szokása hozza magával, hogy minden nemes, kit a' törvény a' közgyűlésekben részvétellel és szavazattal ruházott-fel, illő köntösben jelenjék-meg a' közgyűlési teremben, a' megye Rdei csupán azon okból, hogy jövedőre se ki azzal, mintha önként a' dolog természetéből is érthető e' rendszabály tudomására nem adatott volna, magát ne menthesse 's a' megye ügyészi hivatalával öszszekapcsolt azon kellemetlen tisztevel, mely szerint mindenkit, köztanácskozásokban részt nem vehet, vagy a' gyűlés iránti tisztelettel öszszekapcsolt nem férhető öltözetben a' zöld asztalnál helyet foglal, az asztaltól elinteni karzatra utasítani tartozik, élni ne kényszeritessék, ez uttal bővebb magyarázat és szigorú fogantatásosítást végett jövedőre is állandó szabályul megállapították, hogy a' zöld asztalnál az egyházi nagyobb tekintetű személyeken, világi főrendüeken, a' megye hites táblabíráin és köz tisztviselőin kívül másnak helyet foglalni szabad ne legyen, 's a' zöld asztalnál helyet foglalni szándékozók, egyházi személyeket kivéve, nemzeti dolmányban és karddal, az ülnökök soraiba iktatott katonatisztek szinte saját egyenruhájokban 's kardosan jelenjenek-meg; más nemesek pedig, kik a' közgyűlésekben a' zöld asztalnál nagyobb tekintetű egyházi személyek, főrendüek, ülnökök és tisztikar háta mögött helyet foglalni, és a' törvény-engedte szavazattal élni kívánnak, sorsulhoz illő nemzeti öltözetben megjelenni oly móddal tartoznak, hogy azok, kik nem nemzeti, bár szinte tisztés, avagy épen gubában bundában 's más ehez hasonló 's a' gyűlés iránti köteles tisztelettel öszsze nem férő öltözetben, jelenjenek meg, az ör által a' megye teremébe meneteltől eltiltatván, a' mindenki részére nyitva álló 's e' czélra készített karzatra utasitassanak. Bár ezen minden esetre igen czélszerű 's korszellemű határozat minden alkalommal szigoruan megtartatnék! de fájdalom, itt is majd azt fogják állítani: „nincs szabály kivétel nélkül.“ Az érintett határozat a' járásos főszbíráji által a' megye teremében közönségesített, továbbad annak pontos betöltésére felügyelés a' megye teremének ajtaja előtt őrt álló fegyvereseknek utasításul végett valamin e' rendszabálynak — hogy mindenkinek ahozi alkalmazkodásul szolgálhasson — a' gyűlési terem ajtajára felfüggesztése tekintetűl, a' megyebeli várnagynak kiadatni határozatott. Jövő közgyűlés f. e. aug. 23kán, a' törvénykezés sept. 6án, rabitélő törvényszék pedig 13án veendi kezdetét. A' milliókat értesők után rekkenő hőségű napok járnak. Közli Klestinszky László.

(Szerémi közgyűlés) Vukovár jul. 2kán: Szerémmegye jun. 15ő 's könapjain tartott közgyűlésén legfőbb közügyi tárgya volt a' vegyes házasság, felolvastatván t. i. Pest, Esztergom, Zala, Borsod, Fejér, Zólyom, Szabolcs st. körleveleik, Szerém Rdei Zala feliratához csatlakoztak, miszerint ő felől az eddig a' házassági öszszeadásra nézve divatozott rend visszaállítására fentartására felírásilag megkeretni határozatott, azonban az 1647: 14 t.cikk alkalmazása 's Zalának az esztergomi érsekség 's veszprémi püspökség elválasztását illető felszólítása itt vizshangra nem talált, minthogy a' veszprémi püspök jövedelmei az esztergomi főszékesegyház építésére adtak ő fels. által. A' zalamegyei felirathoz ragaszkodás ellen óvast tön a' diakovári püspök káptalan 's papság nevében Pavies kanonok-prépost ur, mi az irományokhoz mellékelte. Több órai vitakozás közben a' vegyes házasságokrul szönyegre gördülvén az is, hogy a' diakovári diák szert. püspök pástorlevelében a' áldás 's kathol. esketés szerzettség megtagadását a' görög nem egyesültekre is kiterjeszté, a' gergetegi archimandrita, mint a' szerémi gör. n. egy. monostorok képviselője is ezt mind maga mind hit- 's papsorsóra nézve meg nem állhatónak nyilatkozatá ellenmondólag, mivel a' nem egy görög vallásba

a' házassági szentség sikere 's így a' házasság törvényessége végett a' görög egyház alaprendeleti szerinti az áldás 's esketési szertartás lényeges kel-
lék. Az egész határország szélén a' vesztelési rendszer meg van szüntetve
's hat hétre a' határzár felüggesztve, mi miatt Szerbiával könnyebbülven a'
közlekedés, már is élénkülni kezd a' kereskedés. —

(Selmezi magyar egyesület örömmünnepe.) Selmezi jun. 23kán. A' pozsonyi német hírlap m. e. 90 számában közölt egy cikket, mely az itteni ág evan-
gelyumbeli magyar társaságot feloszláshoz közelnek állítja. Azon cikkek követe-
zőkben a' pozsonyi magyar társaság az ittenit e' dolog felvilágosítása végett leve-
l által felszólítja. A' selmezi társaság erre adott válaszában egy részben, melyben
a' pozsonyi n. hírlapban közölt hírválóságát tagadja, a' Hírnök által közre is tette-
tt. F. h. 16kán adá az említett társaság létezése nyilvános bizonyosságát, mi-
dön örömmünnepet tartá, mely alkalomkor tagjai közül 17. (kettőt betegség hát-
rálata fölött szándéka létesítésében) szavala meglehetősen számmal összegyűlt kö-
zönség előtt saját dolgozatait. Forró hazaszeretet, előrelökés a' haladás útján
's tiszta, fesztelen nyelv bélyegzők azokat. All e' társaság jelenleg 37. rendes,
24 rendkívüli tagból Molitorisz Károly rector-professor elnöksége alatt. Az ő buz-
góságának köszönhető leginkább a' tagokat lelkesítő szellem után a' társaság
rövid ideig tartott pangása utáni felvirulását, melyet legújabb időben új alapsza-
bályok alkotása, szoros rendtartás 's élénkebb részvétel által tanúsítja. Halásan
megismerék a' tagok szeretett elnökük érdemeit 's az örömmünnepe estjéjén fa-
radozást megköszönő küldöttséggel 's éji zenével tisztelék meg. Sz. J.

I. éváról juniusban 1841. Borzasztó volta a' látvány, szivrázó az eset, 's kö-
zös a' fájdalom, mely bennünket meglepe; de kétszeresen enyhítőbb a' jelenet
's felejtethetetlen maradandó tény, mely amazokból áradó könnyeinket letör-
lesztvén elfogult kebleinkben azon hathatós érzést fakasztá, minék az olly annyira
kedvelt nyilvánosság előtti leleplezésére, nemcsak önmeggyőződésünk 's ha-
lás szívünk, de a' közjó előmozdítása is in. F. évi jun. 2kán városunk alsó rész-
szen vigyázatlanságból tűz támadván, azt a' dühöngő szél annyira éleszté, hogy
csak hamar 58. ház porrá lön. A' szerencsétlen kárvallottak, élelem, lak és min-
den vagyonjuktól megfosztva árván busongának a' szabad ég területe alatt se-
gélyért kiáltozva isten és emberhez; és ime! szivrepesztő fohásziak egekig ha-
tának 's a' mennyei végzés egy védangyal küldé az inséggel küzdők vigasztal-
ására, ki azokat siralmas helyzetükből kiemelve, enyhítőbb sorsnak adta át;
(nyilt szívvel háláljuk itt polgártársink 's egyebek dicséretes tetteit, kik a' ve-
szély által károsultak gyámolítására rögtöni készséggel járulának.) különösen
nagylelkűségéről, emberszeretetről, minden jó és igaz iránti vonzalmiról mé-
retes, de példás tetteit tudatni sohasem vágyó főtiszt. Székfü Ferencz ur jelen-
leg esztergami kanonok, ki papjavakkal méltán meg tiszteltetése előtt, nálunk
mint híveinek közszeretét, örök háláját 's tiszteletét kivívott népész, egyházi
hivatalában legbuzgóbban foglalkodva 25 évet töltvén, már e' századnegyed le-
folytakor is nemesszivűségének olly világos tanujelét adá, melyek híveink bol-
dogítására fordított jótékonyasága, ügykezete 's kegyessége által kitörleszthet-
len emlékit vések keblünkbe; sőt hálaemlékezettel logják rebegni becses nevét
azon jó reményű ifjak is, kikül mint népészünk minden évben rendszeren kettőt
atyáskodva élelemmel ruhával szállással 's egyéb szükségessé látott el, e' si-
ralmas helyzetünkben pedig terjedelmesebb mező nyílt a' melegszerető ember-
barát 's jellemének kitüntetésére: ugyanis értesítvén a' lévai szerencsétlen
tűzvészről, azonnal minden valláskülönbség nélkül a' károsultak közönséges
fősegelésére 300 forinttal járult, azon felül a' személyesen hozzá folyamodókat
nyájás vigasztalás mellett bő adakozással bocsátá el; sőt nehogy jövőben is az
olly szerencsétlenek segedelemhijányban sanylódjának, a' városi tanácsot ezerv.
ft. alapítványtöke iránt biztosítani kegyeskedett olly formán: miszerint annak
kamati vallás-különbség nélkül mindenkor a' tűz által károsulandók segítségére
fordítottassanak. Példa ez edes hazánk urai! olly példa, melynek nem sok mását
találunk fel évkönyveinkben! Ide tehát haladás barátai! ide a' közjó előmoz-
dítását olly rendkívüli hévvel tervező nagybajnokok, ide a' misera plebs contri-
buens sorsát olly óriási áldozatokkal enyhíteni törekvő 's keblü emberbarátok!
Lásátok 's taglaltatok a' kath. pap valódi emberszeretét 's ne csak méltányol-
játok de utánozzátok is az olly egyszerű tény, minék csak hallására is öröm
's hálaérzés borítja el az emberi keblet. Czélszerű adakozás! 's hő részvétel ezek
fő rugóji embertársink boldogításának. Egyéb terveink jobbadán szalma-tűzként
lobbannak el a' nagy térben, csak a' jó eszelekedet örökítő alapítóját. Mi mind
magunk, mind a' emberség, főképp pedig a' kárvallott szűkölködők nevében nem
mulaszthatjuk el ez alkalommal jótévkö kanonok urnak e' különös nagylelkűsé-
geért az egész haza előtt legforróbb hálánkat kifejezni, mit azon közohajtással
kísérünk, mikép a' mindenké ura (hogy e' nemes lélek jótékony működését a'
szenvető emberség sokáig érezhesse) a' meleg részvétü emberbarátok a' leg-
boldogabb elégtelenségét engedje hosszas időnkig ama jövő életben pe-
dig, hol közös leend a' jók öröme. földi pályáján érdemekkel kivívott jutalom
koszorújára méltassa. N-a P.

Tata, jun. 28kán: „Ma delután súlyos égháboru vonult el fölöttünk 's
fájdalom! tetemes kárt okozott. A' villám ugyanis egy házba sújtá, 's a' kéményen
a' szobába suhant, hol egy zsidótigen megijeszté, de minden kártól nélkül léb-
tent el. Ugyanazon este a' toronyba is villám ütött le, 's a' felhők ellen haran-
gozó egyik gyerkőcöt agyon sújtá 's ruhát megperzselé; két más gyermek esz-
méletét veszté, kettőt pedig vérrel borítva vitték szüleikhez; orvosi segély azon-
ban e' négyet ismét életre hozá. Az iskolamester, ki a' harangozó fiuktól épen
akkor távozott el, jobb karján szinte megsérült, mint hiszik nem a' villám, hanem
a' lezuhanó gerendák által. Egyébiránt a' villám itt sem gyújtott, ámbár a' gyer-
mek öltözetét megperzselé, 's a' torony száraz gerendázatát összeszúzta. —

Biharmegye Sarkad nyárelő 26. Az emberszerető 's jöltevő szívnek leg-
szébb 's bizonyosb jutalma ugyan az öntudat, önbecs-érzés 's a' nemes tet-
tekre való visszaemlékezés; tudatni kell mindazáltal az aféle ns tetteket mások-
kal is, részint hogy a' szép példa által sokan hasonlókra serkentessenek, ré-
szint hogy azok, kik olly tettek által szerencsésítették, háláljatok nyilván ál-
tal is tanusítsák. Illy tiszta 's ns czélből lépünk elő már teljes-jegu földes-
urunk Almásy Aloiz gr. nevével, talán nem sértve meg a' ns gróf ritka sze-
rénységét, ki mellözve számtalan egyessel közölt segedelmezést, melyeknek
köztünk létekor minden nap szemtanúi vagyunk, mellözve hogy az ujdun ala-
pitott egyik leánytanítói fizetés pótlására három évre 12 kila buzát adatott, mel-
lözve hogy a' flu 's leánygyermek köz megvizsgálatásakor a' kitünőbbek
közt tiz p. forintot kiosztott: közelebb földesuri pályáját boldog. atyja után
azon nemes tettel kezdé meg, miszerint sarkadi jobbágiai közül kívántatott
14 ujoncz számára haza jövetelökig minden főre évenként két két hold kaszá-
lót, a' lehetőség egy tagban parancsolt kiszakasztatni olly meghagyással, hogy
az árverés útján eladtván 's ára törvényes kamatát kiosztatván; az így begyü-
lendő összeg a' haza jövedő ujonczok közt egyenlő mennyiségben, ha magok

személyeért mentek, magoknak, ha pedig fogadtattak, a' fogadó gazdáknak adas-
sék által. Azonban kegyes földesurunk olly ns tetteiről hálás szívvel emlékez-
vén, lehetetlen itt megállapodnunk. Az, hogy 1835. óta, midőn t. i. a' czukor-
gyárt Sarkadon felállítatá, nyáron a' répatermesztés, télen a' kifőzés körü-
l-
ti munkákból nagy számú szegényebb lakostársink nyernek táplálást 's ru-
házatot, az hogy Limberger gyár-felállítótól fogvást a' mostaniakig számítva
már hét, a' czukorfőzés főképp tisztítás módját egyik a' másiknál kevésbetér-
tő czukorgyártóknak újabb 's költségesb kívánataikat híven teljesítve, dara-
bosságikat csendesen törve, e' nagy kezdetre, nyereségnek még csak remé-
nye nélkül már eddig is tetemes mennyiségű pénzt áldozott; az, hogy bár 6.
év után csak most egy fiatal francia készítő alatt láthat már igazi jó és szép
czukrot, 's csak most kezd a' valahai jövedelmezési remény sugára csillám-
lani; még is minden lejtőtében első gondja 's öröme a' gyárba menni 's kér-
dezni: nincs e' valamiben nagy fogyatkozás? a' költség-gáncsolóknak, vagy
a' visszalépést tanácslóknak nyugottan azt felelvén: „nekem mint hazafinak ten-
nem kell e' müparáért is, a' mennyit tehetek. Itt már az emberszeretet 's jól
tenni kívánás melege a' ns gróf szívéből mintegy kis tüzhelyből jobbágyairól
az egész nemzetre kihatóván, ez országos méltánylást 's hálát kíván, érdemel
is. Boldog halandó! ki már földi napjaiban önbecsének olly kedves érzetét, köz-
hasznosságának, 's nemes tetteinek olly dicső emléket hordja keblében! Mi a'
fenebb említett tiszta és nemes czélből e' hálás nyilvánításra magunkat köte-
lezetteknek érzettük. A' sarkadi közönség előljárója.

(A' szomolnoki ker. jelesb rézbányájának jövedelme.) Löcsén Jun. 20kán.
A' felső magyarországi szomolnoki kerületi bányapolgárságnak 1840. évi nov.
30. ugy szinte dec. 15. és 2dik napjain Kassán tartott közgyűlésének jegy-
zőkönyve csak most jelent meg nyomtatásban, még pedig, — a' mi bizonyo-
san örvendetes jele nemzetiségünk haladásának, — most legelőször két nyel-
ven, t. i. magyarul és németül! mindeddig az efféle jegyzőkönyvek csupán né-
met nyelven szerkesztettek. Érdekes statisztikai adatot foglal magában az előt-
tünk levőnek 4dik pontja, melyből kiviláglik, hogy a' Phoenixhuta a' 4dik
szakaszban, (azaz, 1839. évben 62,623. mázsa 's 95. fontnyi rézérczet vált-
tott be 0⁶⁵/₁₀₀. fontnyi középtartalommal olvasztott, — a' termesztett réz-
mennyiségből a' kir. bányaadót 394. mázsával 's 41¹/₂ fonttal megadta, 's 6243
m. 60. fnyi rézet 300.285 forint 9¹/₂krért adott legyen el, mi által egy
mázsa réznek középára 48. flra 5¹/₂ kr-ra rüg; 's a' kezelésből 404. m. 21¹/₂
fontnyi érczjárulék származott. Kiviláglik továbbá, hogy a' Györgyhutában u-
gyane' 4dik szakaszban 9058. m. 89. fontnyi rézérczet, 934. m. 84¹/₂ font-
nyi réztartalommal, következőleg 10³⁵/₁₀₀. fontnyi középtartalommal vállatott
be, mi mellett a' kezelésből 117. m. 66. fontnyi érczjárulék származott;
hogy a' termesztett rézmennyiségből a' kir. bányaadó 64. m. 80. fonttal ada-
tott meg 's 414. m. réz 19,625. forintban, következőleg m. 47. fr. 's 24. krnyi
középaron adatott legyen el. Szükség egyébiránt itten is megjegyezni, hogy
az említett rézmennyiségekben csupán azon réz foglaltatik, mely a' két bá-
nyapolgársági hutában olvasztatott; ezenkívül pedig a' két ugynevezett pri-
váthutában, mely különös társaságok tulajdona, nemkülönbön a' kir. kincs-
tár hutájában is tetemes réz olvasztatott; végre a' fakóérezek (Fahlerze), mel-
lyek mindeddig csupán a' kir. kinstár óvizi hutájában olvasztatnak, sincse-
nek azon mennyiségbe foglalva. Ebből átláthatni, milly nagy fontosságú a'
szomolnoki kerületben a' réztermesztés. F. S.

Szentistvánur. Ez idei hosszú és nyomasztó szárazság igen silány ter-
mést ígér, mely a' gazdákat, miképen teletethessék kijaikat és szarvas-
marháikat, nem kis aggodalomba fogja hozni; ennek csakugy vehetni elejét,
ha a' takarmány-elszórás 's elpusztítás elkerülésére minden széna szalma igen
czélszerű szecs-kavágón, mely lovak, vagy víz által hozatik mozgásba, ösz-
szevágtatik 's csak így etetik meg haszonnal. E' czélra legajánlhatóbb Szijj Sá-
muel eröművész 's derék hazánkfiának szecs-kavágója, mely hazánkban több
helyen különösen kovásznai Kovács Zsigmond tb. ur szentistváni pusztáján
jőve használatba 's naponként három ezer darab juhnak elegendő szecs-kát vá-
gott 's adott. Tapasztalásból, mint a' kívánt czélnak egészen megfelelő 's a'
gazdaságra nézve igen hasznos szecs-kavágót hazánk minden nagyobb 's ki-
sőbb birtokosinak nem ajánlhatni ezt eléggé, de ki működésével személyesen
megismerkedik, az erömű maga eléggé ajánlandja magát. Fekete János számt.

Spanyolország.

(Carlospárti ármányok Franciaországban.) Több aggasztó körülmény
után hitelesen mondhatni, miszerint a' francia földön lézengő carlospártiak
mindent elkövetnek a' baszk tartományok, Navarra és Catalonia fölzendíthetése-
re. Cataloniában néhány főnyi guerillacsapatok kezdék már magokat mutatgat-
ni, de szerencsére semmi rokonszenvre nem találtak, 's a' főkapitány hatá-
lyos rendszabályi csakhamar meghusiták az egész ármányt. Junius 1seje óta
semmi segélyt nem kapván a' spanyol menekvők a' francia kormánytól, a'
carlista főnökök munkát iparkodnak nekik szerezni, csakhogy Spanyolország-
ba visszatérésüket gátolhassák; e' törekvésük azonban nem igen sikerül,
mert a' francia napszámások mindenütt erőszakkal riasztják el az idegeneket,
kik minden akadály nélkül visszatérhetnének hazájokba. Legesodálatsb ezen
mozzalmaknál azon körülmény, miszerint a' carlospártiak épen nem kimélik
a' pénzt, holott egyszersmind folyvást sopánykodnak, hogy Carlosnak nincs
pénze és szükséggel küzd Bourgesban. Egyébiránt a' francia kormány e' mozz-
galmak következtiben kettőzött szorgalommal örködik, hogy semmi komolyabb
csendzavarás ne veszélyeztesse Spanyolországot. —

Anglia

(A' parlament fölösztatva. Választási mozzalmak. O'Connell sajtószertű
izgatása.) Junius 22kén délben 12 órakor a' királyné illő ünnepi pompá-
val férje kíséretében a' parlament-házba kocsizván az idej parlamentet föl-
osztatá. Beszédében csak néhány szóval érinté ezen fölösztatás okát, mond-

yét elfoglalván, az így
közlekedési közgyűlés
ntosságához mért bús
megyének f. e. május-
ten által a' pesti
ei Rdek azért, mivel
s folyamodó közt 8.
galmommal illetetnek,
módu szülék gyerme-
már) azon alkalom-
adandó utasítást ter-
megnyílásaig a' több-
rejtetik; 's a' megye
teremben általa nem
mélye illetlen kifeje-
ért, mert egy izrae-
énél fogva elintvén,
mány tetterül vádol-
etlenség 's nemeit-
galmaztatnak (ezután
e' tárgy czikke)
ábani elfojtatása vé-
n: Ö es. 's k. főhg-
któl távollétében az
rint helytartóját, az
rás király végzemé-
főörjt, és a' nm. m.
llett mély tisztelettel
„Világ“ című hir-
e és az eredeti kéz-
yban teendő további
t maga eredetijében
anácskozások szent-
gyének ez elven ala-
ban volt szokása azt
közgyűlésekben való
enjk-meg a' köztá-
hogy jövedőre sen-
e' rendszabály tud-
gye ügyési hivata-
rint mindenkit, ki a'
ti tisztelettel öszsze-
asztaltól elinteni 's
ttal bővebb magya-
zabályul megállapi-
személyeken, világi
kivül másnak helyet
dni szándékozik, az
dal, az ülnökök so-
's kardosan jelen-
zöld asztalnál ülő
és tisztikar háta nő-
i kívánnak, sorsuk-
ak, hogy azok, kik
an 's más ehez ha-
őltözetben, jelen-
tatván, a' minden-
assanak. Bár ezen,
len alkalommal szil-
lítani: „nincs sza-
ráji által a' megye
éserei felügyelés 's
sításuk végett va-
szakodásul szolgál-
a' megyebeli vár-
kán, a' törvényke-
ét. A' milliókat érő
y László.
ye jun. 15. 's köv.
a' vegyes házás-
r, Zólyom, Sza-
ak, miszerint ő fels.
viszsaállítására 's
z 1647: 14. czikk
i püspökség elvá-
hogy a' veszprémi
adattak ő fels. ál-
diakovári püspök,
az irományokhoz
ságokrul szőnyeg-
sistorlevelében az
nem egyesültekre
gór. n. egy. mo-
sira nézve meg nem
görög vallásban

geli 9 órakor érkezett megyénk határához, 's a Temes folyam vízének Bega csatornába eresztésére alkotott kústielyi zsilipet megtekinté. A' fens. utazót megyénk határána első alispán Dessewffy Antal ur vezérlete alatt fényes küldöttség fogadta, 's Lippáig kísérte. A' főhg-nádor délutáni 3 óra tájban érkezett Lippára, 's itt Temes 's Torontal vgyék, a' temesi g. n. e. püspökség, Temesvár kir. város 's a katonaság küldöttéit elfogadta, ebéd után a' Lippa 's Radna közti Maros folyamon kompra bocsátkozva, megyénk küldöttinek kíséretében, 3. órai rövid mulatás után, utját Arad városába folytató. Ormós Zsigmond s. k.

(Mármarosi közgyűlés határozati) Szigeth nyárelő 25kén. Megyénkben f. nyár- elő 21ik 's több napjain évnegyedes közgyűlés tartatvan nevezetesb határozati a' köv.: 1) Nádor ő cs. kir. főhgsége felszólítván megyénket, hogy a' közelebbi országgyűlésen hozott XLVik t.cikkben megírt czéla' nemzeti színház előmozdítására nézve nem érhetni el, ha csak a' megyék illetőségöket haladéktalanul be nem fizetendik, a' megyékre esett összevet sietőleg a' kívánt czélra 's helyre átküldetni rendeli: ámbár a' RR. még a' törvények kihirdetésekor eziránt rendelkeztek, mivel azonban a' szolgabírák a' nemesek javai összeírását némi körülmények miatt nem készíthették el, mely a' felosztás alapjául szolgáló, annak mindeelőbbi megvételére utasítottak, egyszer'smind mivel a' nemesi pénztár a' háznak több ezer ftal adós, az ügyészi hivatalnak a' fizetni késkedők megidézése köteleességül tételt. 2) Indítvány tétetvén az iránt, hogy a' közgyűlés által a' szóvali előterjesztések mind addig, míg írásban be nem adatnak, tárgyalás alá ne vétessenek, az indítványzásti jog azonban sérthetlennel hagyatván, mivel megyénkben eddig is azon szokás divatozott, hogy minden kérés 's jelentés írásban adatott be, tanácskozás folyamában tett mindennemű előterjesztések 's indítványzások pedig szóval történtek, az továbbra is fentartatni határozatott. 3) Elnök alispánunk mint szinte több helység 's egyes kívánására, a' már kevés nap háján 5 év előt volt tisztújító-szék megtartására főispán ő exc. ha őt e' részben a' kir. biztosságból eredő akadályok nem gátolják, megkeretni határozatott. 4) A' n. m. H. tan. köz. intézvénye szerint az 1830ban állított katonák, kivéve az öncsonkítás és elszökés miatt íteletnél fogva tovább szolgálni kötelezettek, élelemmel 's ruházattal ellátva haza bocsátatni rendeltettek, minélfogást a' pestmegyei e' tárgyban érkezett felszólítás feleslegge lön. 5) A' vegyes házasságok tárgyában több meggyétől hozzánk intézett körlevelek felolvastattak, de mivel megyénk már e' részben czélszerűen rendelkezett, csak tudomásul vétettek; a' mennyiben pedig ezek olvasásakor L. S. g. e. lelkész által az adatott elő, hogy a' szolgabírák a' köznépet a' vegyes házasságnak áldás nélküli érvényessége felől csak a' falusi jegyzők által értesítik, a' nép e' tárgyban felvilágosítása nekik személyesen tételt köteleességökké. 6) Gömörmegyének némely örökös főispánságokat illető körlevelére ha ározottat, hogy országgyűlési követeknek utasítás adassék, miszerint az or. munkálatok azon része, mely az örökös főispánságok megszüntetését czélozza, előleg véssék föl, annak pártoltatása ezennel kijelentvén. 7) Tiszti alügyész Cs. M. jelentvén szóval, hogy megyénkben is több, részint megítelt, részint még meg nem ítélt rab az ujoncok közé soroztatott, e' részben vizsgálat kéré tétetni, e' fontos jelentésnek, mit megyénk ezennel hibázottat, körülményes 's írásban beadatása a' jelentőnek köteleességül tételt. Megjegyzendő azonban, hogy megyénkben is fordultak meg a' közgyűlés előtt e' tárgyban kihágások, melyek vizsgálat alatt vagynak jelenleg. 8) A' n. m. k. H. tanács közlővén a' m. u. kamarának azon íteletét, mellyel fogva egy megyebeli adózón, ki sólopáson éretett, bizonyos összevet megvételni rendel, pénzhány esetében pedig pálezaütésekkel rendel megfenyíttetni; e' tárgyban megyénk régebben hozott azon határozata lévén, hogy az adózók sókihágásért ne pénzfizetéssel hanem pálezaütésekkel büntetessenek, ezen megjegyzés mellett a' járásbeli szolgabírónak végrehajtás végett kiadott. 9) Fejérmegyének a' gyorsírás pártoltatása iránt hozzánk érkezett felszólítás következtében a' járásbeli sz. bírának meghagyatott, hogy ennek pártoltására pénzt gyűjteni ügyekezzenek. 10) Szathmár megyének ismertes 12 pontot magában foglaló felszólítására, választmány nevezetett, hogy a' nevezett pontokat összevetvén alkotványunkkal, az elfogadatlásuk mellett és ellene harczoló okokat adja elő, kétszék nyilatkozván megyénk minden józán haladást czélzó előterjesztés pártoltására. A' közlő köteleességének ismerte, az itteni kegyes szerzetnek azon nyilatkozását tudatni, miszerint ez a' magyar nyelvnek iskolákba behozatalára nézve, kedvezően nyilatkozott. A' közgyűlés meg nincs befejezve. Közli Szöllösy Balázs.

Kassa, jun. 28kán. F. hó 18kán 's több napjain az első alispán elnöksége alatt folytatva tartatott közgyűlésben előfordult nevezetesebb tárgyak 's határozatok köv.: 1) a' n. m. kir. H. tanácsnak f. e. martiusi intézvényében a' megyebeli szbirák 's esküdtek számának szaporíttatása iránt legfelsőbb kegy. utasításból viszszaíraték: hogy tekintetbe vevén ezen megye kiterjedését 's egyéb körülményeit, a' jelenlegi rendszeres 10. szolgabíró buzgó szorgalom és igyekezet mellett tisztí foglalatosságaikat az 1840ki 9. t.cikk által behozott mezei rendőrség körében is teljesítheti, e'felett pedig a' tetemes adóbeli hátramaradással terhelt adózók sorsa is különös figyelmet érdemelne, a' szbirák 's esküdtek szaporíttatása iránti kérelem, mely utóbbiak felől az érintett t.cikkben említés nem is tétetik, még most nem teljesíthetetik. Mivel pedig az 1840. 9. t.cikk szerint, hogy ha némely megyékben és városokban a' mostani tisztviselők munkái a' mezei rendőrségi foglalatosságokkal oly annyira megszapornának, hogy azok pontos teljesítése felülhaladná erejüket, az illető törvényhatóságok a' tisztviselők számának szaporíttatását a' n. m. H. tanács utján följelentendő szükséghez képest szorgalmaztassák, és ez tőlök a' szükség való sága esetiben megtagadtatni nem fog: jöllehet ezen ns. megye a' törvényvilágos rendeletét követve két rendbeli, előbb ugyan a' n. m. kir. H. tanácshoz, azután ő felségéhez tett felírásaiban az elkerülhetlen szükségét fontos és törvényes okokkal megmutatta, mivel azonban törvényes kérelmetől elmozdított, ezen tárgy a' jegyzőkönyvbe följegyeztetni 's jövő országgyűlési követeknek utasításul adatni rendeltetett, miszerint annak orvoslását 's az 1840. 9. t.cikk teljesítését eszközölni ügyekezzenek. 2) megyebeli főispáni helytartó f. e. és hó 19kén kelt hivatalos levele által ezen ns. megyének azon hivatalos fölterjesztésére, mellyben a' füzéri járásban legközelebb megürült főszbirói hivatalra a' folyamodásokban megnevezett tagokat ezen ns. megye választás végett kijelölte, miután a' hiv. levélben egyik vagy másik közt semmi különbség nem tétetvén, és ajánlatra mindenkit ezen ns. megye egyiránt méltatott, a' többi folyamodónak szolgálatjaik által szerzett érdemeiket szinte dicsérettel említvén, a' füzéri elöltpetés útján ezen ns. megye előtt méltánylást érdemelt 's a' közönség köz szeretetét bíró eddigi alszbiró Bárczay Albert urat a' füzéri járásban fő szbi-

róvá kinevezte, a' kinevezett fő-szbiró köszönete után helyét elfoglalván, az így megürült alszbiróságra nyujtandó folyamodásoknak a' legközelebbi közgyűlés tüzetett határnapul. 3) Ezután másodalispán ur a' tárgy fontosságához mért búskomolysággal azt adta elő a' közgyűlés előtt: hogy a' megyének f. e. május-hó 10kén tartatott közgyűlése egy névtelen által a' pest „Világ“ ezimű hírlap 45dik sz. leiratván, a' megyei Rdek azért, mivel Buttler gr. alapítványa tökéjének kamatját az igen számos folyamodó közt 8 tanulóra terjesztették-ki, részrehajlásról vádoltatnak 's rágalommal illetetnek mintha e' kegyepénzt a' szegény sorsuak mellőztével jó módu szülék gyermekeinek osztották volna ki; egy nemes megyének (Szathmár) azon alkalommal felolvastatott levelébe foglalt 's jövő országgyűlésre adandó utasítást tervezett tárgyakról, a' tanácskozásnak jövő országgyűlés megnyílásaig a' többség által lett felfüggesztése miatt pedig a' megye becsméreltetik; 's a' megye alispánjának oly szavai idéztettek, mellyek a' közgyűlési teremben általa nem mondattak 's érdemekben öszült 's köztiszteletben levő személye illetlen kifejezésekkel sértetik; a' megye ügyésze továbbá egyedül azért, mert egy izraelita orvostanárt a' zöld asztalnál üléstől tisztí köteleességénél fogva elintvén, a' karzatra menés végett szólított fel, türelmetlenség ocsmány tettéről vádoltatik; a' megye tagjai közzül némelyek végre lélekisméretlenség 's nézeteikkel ellenkező elveknek mellékes okokból pártolása miatt rágalmaztatnak (ezután felolvastatott szóval szóra az idézett „Világ“ 45. sz. e' tárgy. cikke) a' KK. és Rdek e' v e s z é l y t e l j e s szabadoságnak csirábani elfojtatása végett az illető közlőt törvény értelmében büntettetni kívánván: ő cs. 's k. főhg-ségét országunk nádorát, ugy is mint ő felsége országunktól távollétében az 1485: 9. és 10. 1723: 4. 1741: 9. 'stb. t.cikk szerint helytartóját, az ország rendszerinti főbiráját, 's az 1485: 4. és II. András király végzeményének Sdik cikke szerint a' közhatalom 's közbátorság főörjt, és a' n. m. kir. H. tanács elnökét, e' gunyirat hiteles másbani közlése mellett mély tisztelettel arra megkeretni rendelték: hogy fő hatalmánál fogvást a' „Világ“ ezimű hírlap szerkesztőjét a' gunyirat küldője nevének felfödözésére és az eredeti kézirat kiadására kötelezvé, azt a' megye Rdeinek e' tárgyban teendő további rendelkezés 's a' törvény értelmében leendő eljárás végett maga eredetijében megküldeni méltóztassék! 4) Miután a' közdolgoz iránti tanácskozások szentesége, a' közügyek iránt tartozó köteles tisztelet és a' megyének ez elven alapult 's eddig is fenállott 's ősidők óta folyvásti gyakorlatban volt szokása azt hozza magával, hogy minden nemes, kit a' törvény a' közgyűlésekben való részvétellel és szavazattal ruházott-fel, illő köntösben jelenjék-meg a' köztanácskozási teremben, a' megye Rdei csupán azon okból, hogy jövedőre senki azzal, mintha önként a' dolog természetéből is érthető e' rendszabály tudomására nem adatott volna, magát ne mentesse 's a' megye ügyészi hivatalával összekapcsolt azon kellemetlen tisztevel, melly szerint mindenkit, ki a' köztanácskozásokban részt nem vehet, vagy a' gyűlés iránti tisztelettel össze nem férhető öltözetben a' zöld asztalnál helyet foglal, az asztaltól elinteni 's karzatra utasítani tartozik, élni ne kényszerítessenek, ez uttal bővebb magyarázat és szigorú foganatosítás végett jövedőre is állandó szabályul megállapíták, hogy a' zöld asztalnál az egyházi nagyobb tekintetű személyeken, világi főrendüeken, a' megye hites táblabírán és köz tisztviselőin kívül másnak helyet foglalni szabad ne legyen, 's a' zöld asztalnál helyet foglalni szándékozók, az egyházi személyeket kivéve, nemzeti dolmányban és karddal, az ülnökök sorába iktattatott katonatisztek szinte saját egyenruhájokban 's kardosan jelenjenek-meg; más nemesek pedig, kik a' közgyűlésekben a' zöld asztalnál ülő nagyobb tekintetű egyházi személyek, főrendüek, ülnökök és tisztikar háta mögött helyet foglalni, és a' törvény-engedte szavazattal élni kívánnak, sorsukhoz illő nemzeti öltözetben megjelenni oly móddal tartoznak, hogy azok, kik nem nemzeti, bár szinte tisztos, avagy épen gubában bundában 's más ehez hasonló 's a' gyűlés iránti köteles tisztelettel össze nem férő öltözetben, jelenének meg, az ő által a' megye terembe meneteltől eltiltatván, a' mindenki részére nyitva álló 's e' czélra készített karzatra utasíttassanak. Bár ezen minden esetre igen czélszerű 's korszellemű határozat minden alkalommal szigoruan megtartatnék! de fájdalom, itt is majd azt fogják állítani: „nincs szabály kivétel nélkül.“ Az érintett határozat a' járásoz főszbiráji által a' megye keblében közönségesíttetni, továbbad annak pontos betöltésére felügyelés 's a' megye teremének ajtaja előtt őrt álló fegyvereseknek utasításuk végett valamint e' rendszabálynak — hogy mindenkinek ahozi alkalmazkodásul szolgálhasson — a' gyűlési terem ajtajára felfüggesztése tekintetétől, a' megyebeli várnagnak kiadatni határozatott. Jövő közgyűlés f. e. aug. 23kán, a' törvénykezés sept. 6án, rabitélő törvényszék pedig 13án veendi kezdetét. A' milliokat érő esők után rekkenő hőségű napok járnak. Közli Klestinszky László.

(Szerémi közgyűlés) Vukovár jul. 2kán: Szerémmegye jun. 1ső 's köv. napjain tartatott közgyűlésén legfőbb közügyi tárgya volt a' vegyes házasság, felolvastatván t. i. Pest, Esztergom, Zala, Borsod, Fejér, Zólyom, Szabolcs st. körleveleik, Szerém Rdei Zala feliratához csatlakoztak, miszerint ő fels. az eddig a' házassági összeadásra nézve divatozott rend visszaállítására 's fentartására felírásilag megkeretni határozatott, azonban az 1647: 14 t.cikk alkalmazása 's Zalának az esztergomi érsekség 's veszprémi püspökség elválasztását illető felszólítása itt viszhangra nem talált, minthogy a' veszprémi püspök jövedelmei az esztergomi főszékesegyház építésére adtak ő fels. által. A' zalamegyei felirathoz ragaszkodás ellen óvást tön a' diakovári püspök, káptalan 's papság nevében Pavics kanonok-prépost ur, mi az irományokhoz mellékelletett. Több órai vitatkozás közben a' vegyes házasságokrul szönyegre gördülvén az is, hogy a' diakovári diak szert. püspök pásztorlevelében az áldás 's kathol. esketési szertartás megtagadását a' görög nem egyesültekre is kiterjeszté, a' gergetegi archimandrita, mint a' szerémi gör. n. egy. monostorok képviselője is ezt mind maga mind hit- 's papsorsosira nézve meg nem állhatónak nyilatkozatá ellenmondólag, mivel a' nem egy. görög vallásban

a házassági szentség sikere 's így a házasság törvényessége végett a' görög egyház alaprendeleti szerinti az áldás 's esketési szertartás lényeges kel-
lék. Az egész határország szélén a' vesztelési rendszer meg van szüntetve
's hat hétre a' határzár felfüggesztve, mi miatt Szerbiával könnyebbülven a'
közlekedés, már is élénkülni kezd a' kereskedés. —

(Selmezi magyar egyesület örömmünnepe.) Selmezi jun. 23kán. A' pozsonyi német hírlap m. e. 90. számában közölt egy cikket, mely az itteni ág evangé-
lyceumbeli magyar társaságot feloszláshoz közelnek állítja. Azon cikkek követe-
zőkben a' pozsonyi magyar társaság erre adott válaszában egy része, melyben
a' pozsonyi n. hírlapban közölt hír valóságát tagadja, a' Hírnök által közre is tette-
tt. F. h. 16kán adá az említett társaság létezésére nyilvános bizonyosságát, mi-
dön örömmünnepe tartá, mely alkalomkor tagjai közül 17. (kettőt betegség há-
rálata foltelt szándéka létesítésében) szavala meglehetősen számadal összehgyult kö-
zönség előtt saját dolgozatait. Forró hazaszeretet, előrelökés a' haladás útján
's tiszta, fesztelen nyelv bélyegzők azokat. All e' társaság jelenleg 37. rendes,
24 rendkívüli tagból Molitorisz Károly rector-professor elnöksége alatt. Az ő buz-
góságának köszönhető leginkább a' tagokat lelkesítő szellem után a' társaság
rövid ideig tartott pangása utáni felvirulását, melyet legújabb időben új alapsza-
bályok alkotása, szoros rendtartás 's élénkebb részvétel által tanúsítja. Halásan
megismerék a' tagok szeretett elnökök érdemeit 's az örömmünnepe estjén fá-
radozást megköszönő küldöttséggel 's éji zenével tisztelték meg. Sz. J.

I. év áról júniusban 1841. Borzasztó volta a' látvány, szivrázó az eset, 's kö-
zös a' fájdalom, mely bennünket meglepe; de kétszeresen enyhítőbb a' jelenet
's felejtethetetlen maradandó a' tény, mely amazokból áradó könnyeinket letör-
lesztvén elfogult kebleinkben azon hathatós érzést fakasztá, minek az oly annyira
kedvelt nyilvánosság előtti leleplezésére, nemcsak önmeggyőződésünk 's hal-
lás szívünk, de a' közjó előmozdítása is int. F. évi jun. 2kán városunk alsó rész-
szen vigyázatlanságból tűz támadván, azt a' dühöngő szél annyira éleszté, hogy
csak hamar 58. ház porrá lön. A' szerencsétlen kárvallottak, élelem, lak és min-
den vagyonjuktól megfosztva árván busongának a' szabad ég területe alatt se-
gélyért kiáltozva isten és emberhez; és ime! szivrepesztő fohászing egekig ha-
tának 's a' mennyei végzés egy védangyalt küldé az inséggel küzdők vigasztalá-
sára, ki azokat siralmas helyzetükből kiemelve, enyhítőbb sorsnak adta át;
(nyílt szívvel háláljuk itt polgártársink 's egyebek díszes tetteit, kik a' ve-
szély által károsultak gyámolítására rögtön készséggel járulának.) különösen
nagylelkűségéről, emberszeretetről, minden jó és igaz iránti vonzalmiről ismé-
retes, de példás tetteit tudatni sohasem vágyó föltiszt. Székü Ferencz ur jelen-
leg esztergami kanonok, ki papjavakkal méltán megiszteltetése előtt, nálunk
mint híveinek közszeretett, örök háláját 's tiszteletét kivívott népész, egyházi
hivatalában legbuzgóbban foglalkodva 25 évet töltvén, már e' századnegyedik le-
folytakor is nemesszivűségének oly világos tanujelét adá, melyek híveinek bol-
dogítására fordított jótékonyasága, ügyekezete 's kegyessége által kitörleszthet-
len emlékeit vések keblünkbe; sőt hálaemlékezettel fogják rebegni becses nevét
azon jó reményű ifjak is, kikül mint népészünk minden évben rendesen kettőt
atyáskodva élelemmel ruhával szállással 's egyéb szükségességgel látott el, e' si-
ralmas helyzetünkben pedig terjedelmesebb mező nyílt a' melegszerető ember-
barát ns jellemének kitüntetésére: ugyanis értesítvén a' lévai szerencsétlen
tüzvészről, azonnal minden valláskülönbség nélkül a' károsultak közönséges
fölségelésére 300 forinttal járult, azon felül a' személyesen hozzá folyamodókat
nyájas vigasztalás mellett bő adakozással boesátá el; sőt nehogy jövőben is az
ily szerencsétlenek segedelemhijányban sanylódjenek, a' városi tanácsot ezer v.
ft. alapítványtöke iránt biztosítani kegyeskedett oly formán: miszerint annak
kamati állás-különbség nélkül mindenkor a' tűz által károsulandók segítségére
fordítassanak. Példa ez edes hazánk urai! oly példa, melynek nem sok mását
találunk fel évkönyveinkben! Ide tehát haladás barátai! ide a' közjó előmoz-
dítását oly rendkívüli hévvel tervező nagybajnokok, ide a' misera plebs contri-
buens sorsát oly óriási áldozatokkal enyhíteni törekvő ns keblü emberbarátok!
lássátok 's taglaljátok a' kath. pap valódi emberszeretett 's ne csak méltányol-
játok de utánozzátok is az ily nagyszerű tény, minek csak hallására is öröm
's hálaérzés borítja el az emberi keblet. Czélszerű adakozás! 's hő részvétel ezek
fő rugóji embertársink boldogításának. Egyéb terveink jobbadán szalma-tüzként
lobbannak el a' nagy térben, csak a' jó eselekedet örökíti alapítóját. Mi mind
magunk, mind az emberség, főképp pedig a' kárvallott szülők ködök nevében nem
mulaszthatjuk el ez alkalommal jótévő kanonok urnak e' különös nagylelkűsége-
ért az egész haza előtt legfőbb hálánkat kifejezni, mit azon közohajtással
kísérünk, mikép a' mindennek ura (hogy e' nemes lélek jótékony működését a'
szenvető emberség sokáig érezhesse) e' meleg részvétü emberbarátok a' leg-
boldogabb elégtétel élvezendőségét engedje hosszas időnkig, ama jövő életben pe-
dig, hol közös leend a' jók öröme, földi pályáján érdemekkel kivívott jutalom
koszorújára méltassa. N-a P.

Tata, jun. 28kán: „Ma delután súlyos égiháboru vonult el fölöttünk 's
fájdalom! tetemes kárt okozott. A' villám ugyanis egy házba sujtá, 's a' kéményen
a' szobába suhant, hol egy zsidótigen megijeszté, de minden kártét nélkül leb-
bent el. Ugyanazon este a' toronyba is villám ütött le, 's a' felhők ellen haran-
gózó egyik gyerkőcöt agyonsujtá 's ruháit megperzselé; két más gyermek esz-
méletét veszté, kettőt pedig vérrel borítva vittek szüleikhez; orvosi segély azon-
ban e' négyet ismét életre hozá. Az iskolamester, ki a' harangzó fúktól épen
akkor távozott el, jobb karján szinte megsérült, mint hiszik nem a' villám, hanem
a' lezuhanó gerendák által. Egyébiránt a' villám itt sem gyujtott, ámbár a' gyer-
mek öltözetét megperzselé, 's a' torony száraz gerendázatát összeszezuzá. —

Biharmegye Sarkad nyárelő 26. Az emberszerető 's jóltevő szívek leg-
szébb 's bizonyosb jutalma ugyan az öntudat, önbecs-ézés 's a' nemes tet-
tekre való visszaemlékezés; tudatni kell mindazáltal az aféle ns tetteket mások-
kal is, részint hogy a' szép példa által sokan hasonlókra serkentessenek, ré-
szint hogy azok, kik ily tettek által szerencsésítették, hálájukat nyilván ál-
tal is tanusítsák. Ily tiszta 's ns czélből lépünk elő már teljes-jogú földes-
urunk Almásy Aloiz gr. nevével, talán nem sértve meg a' ns gróf ritka sze-
rénységét, ki mellözve számtalan egyessel közölt segedelemzésit, melyeknek
köztünk létekor minden nap szemtanúi vagyunk, mellözve hogy az ujdun ala-
pitott egyik leánytanítói fizetés pótlására három évre 12 kila buzát adatott, mel-
lözve hogy a' flu 's leánygyermek köz megvizsgálatásakor a' kitünőbbek
közt tíz p. forintot kiosztott: közelebb földesuri pályáját boldog. atyja után
azon nemes tettel kezdé meg, miszerint sarkadi jobbággyai közzül kívántatott
14 ujoncz számára haza jövetelökig minden főre évenként két két hold kaszá-
lót, a' lehetőségig egy tagban parancsolt kiszakasztatni oly meghagyással, hogy
az árverés útján eladatván 's ára törvényes kamatra kiosztatván: az így begyü-
lendő összeg a' haza jövedő ujonczok közt egyenlő mennyiségben, ha magok

személyeért mentek, magoknak, ha pedig fogadtattak, a' fogadó gazdáknak adas-
sék által. Azonban kegyes földesurunk ily ns tetteiről hálás szízzel emlékez-
vén, lehetetlen itt megállapodnunk. Az, hogy 1835. óta, midőn t. i. a' cukor-
gyárt Sarkadon felállítottá, nyáron a' répatermesztés, télen a' kifőzés körü-
lő munkákból nagy számú szegényebb lakostársink nyerneki táplálást 's ru-
házatot, az hogy Limberger gyár-felállítótól fogvást a' mostaniakig számítva
már hét, a' cukorfőzés főképp tisztítás módját egyik a' másiknál kevésbetér-
tő cukorgyártóknak újabb 's költségesb kívánataikat híven teljesítve, dara-
bosságikat csendesen törve, e' nagy kezdetre, nyereségnek még csak remé-
nye nélkül már eddig is tetemes mennyiségű pénzt áldozott; az, hogy bár 6.
év után csak most egy fiatal francia készítő alatt láthat már igazi jó és szép
cukrot, 's csak most kezd a' valahai jövedelmezési remény sugára csillám-
lani; még is minden lejtőben első gondja 's öröme a' gyárba menni 's kér-
dezni: nincs e' valamiben nagy fogyatkozás? a' költség-gáncsolóknak, vagy
a' visszalépést tanácslóknak nyugottan azt felelvén: „nekem mint hazáinak ten-
nem kell e' műiparágért is, a' mennyit tehetek. Itt már az emberszeretet 's jól
tenni kívánás melege a' ns gróf szívéből mintegy kis tüzhelyből jobbággyairól
az egész nemzetre kihatóván, ez országos méltánylást 's hálát kíván, érdemel
is. Boldog halandó! ki már földi napjaiban önbecsének oly kedves érzetét, köz-
hasznosságának, 's nemes tetteinek ily dicső emléket hordja keblében! Mi a'
fenebb említett tiszta és nemes czélből e' hálás nyilvánításra magunkat köte-
lezetteknek érzettük. A' sarkadi közönség előljárója.

(A' szomolnoki ker. jelesb rézbányájának jövedelme.) Lőcsén Jun. 20kán.
A' felső magyarországi szomolnoki kerületi bányapolgárságnak 1840. évi nov.
30. ugy szinte dec. 1ső és 2dik napjain Kassán tartott közgyűlésének jegy-
zőkönyve csak most jelent meg nyomtatásban, még pedig, — a' mi bizonyo-
san örvendetes jele nemzetiségünk haladásának, — most legelőször két nyel-
ven, t. i. magyarul és németül! mindeddig az efféle jegyzőkönyvek csupán né-
met nyelven szerkesztettek. Érdekes statisztikai adatot foglal magában az előt-
tünk levőnek 4dik pontja, melyből kiviláglik, hogy a' Phoenixhuta a' 4dik
szakaszban, (azaz, 1839. évben 62,623. mázsa 's 95. fontnyi rézérczetet vál-
tott be 0⁶⁵/₁₀₀. fontnyi középtartalommal olvasztott, — a' természetett réz-
mennyiségből a' kir. bányaadót 394. mázsával 's 41¹/₂ fonttal megadta, 's 6243
m. 60. fnyi rézet 300.285 forint 9¹/₂krért adott legyen el, mi által egy
máza réznek középára 48. ftra 5¹/₂ kr-ra rüg; 's a' kezelésből 404. m. 21¹/₂
fontnyi érczjárulék származott. Kiviláglik továbbá, hogy a' Györgyhutában u-
gyane' 4dik szakaszban 9058. m. 89. fontnyi rézércz, 934. m. 84¹/₂ font-
nyi réztartalommal, következőleg 10³²/₁₀₀. fontnyi középtartalommal váltott
be, mi mellett a' kezelésből 117. m. 66. fontnyi érczjárulék származott;
hogy a' természetett rézmennyiségből a' kir. bányaadó 64. m. 80. fonttal ada-
tott meg 's 414. m. réz 19,625. forintban, következőleg m. 47. fr. 's 24. krnyi
középaron adatott legyen el. Szükség egyébiránt itten is megjegyezni, hogy
az említett rézmennyiségekben csupán azon réz foglaltatik, mely a' két bá-
nyapolgársági hutában olvasztatott; ezenkívül pedig a' két ugynevezett pri-
váthutában, mely különös társaságok tulajdona, nemkülönben a' kir. kincs-
tár hutájában is tetemes réz olvasztatott; végre a' fakóerezek (Fahlerze), mel-
lyek mindeddig csupán a' kir. kincstár óvizi hutájában olvasztatnak, sincse-
nek azon mennyiségbe foglalva. Ebből átláthatni, mily nagy fontosságú a'
szomolnoki kerületben a' réztermesztés. F. S.

Szentistvánról: Ez idei hosszú és nyomasztó szárazság igen silány ter-
mést ígér, mely a' gazdákat, miképen teletthessék ki juhaikat és szarvas-
marháikat, nem kis aggodalomba fogja hozni; ennek csakugy vehetni elejét,
ha a' takarmány-elszórás 's elpusztítás elkerülésére minden szőna szalma igen
czélszerű szecs-kavágón, mely lovak, vagy víz által hozatik mozgásba, ösz-
szevágatik 's csak így étetik meg haszonnal. E' czélra legajánlatóbb Szijj Sá-
muel eröművész 's derék hazánkfiának szecs-kavágója, mely hazánkban több
helyen különösen kovásznai Kovács Zsigmond tb. ur szentistváni pusztáján
jöve használatba 's naponként három ezer darab juhnek elegendő szecs-kát vá-
gott 's adott. Tapasztalásból, mint a' kívánt czélnak egészen megfelelő 's a'
gazdaságra nézve igen hasznos szecs-kavágót hazánk minden nagyobb 's ki-
sőbb birtokosinak nem ajánlhatni ezt eléggé, de ki működésével személyesen
megismékedik, az erömű maga eléggé ajánlandja magát. Fekete János számt.

Spanyolország.

(Carlospárti armányok Franciaországban.) Több aggasztó körülmény
után hitelesen mondhatni, miszerint a' francia földön lézengő carlospártiak
mindent elkövetnek a' baszk tartományok, Navarra és Catalonia fölzendíthetése-
re. Cataloniában néhány főnyi guerillaesapatok kezdék már magokat mutatgat-
ni, de szerencsére semmi rokonszenvre nem találtak, 's a' főkapitány hatá-
lyos rendszabályi csakhamar meghiusíták az egész armányt. Junius 1seje óta
semmi segélyt nem kapván a' spanyol menekvők a' francia kormánytól, a'
carlista főnökök munkát iparkodnak nekik szerezni, csak hogy Spanyolország-
ba visszatérésüket gátolhassák; e' törekvésük azonban nem igen sikerül,
mert a' francia napszámások mindenütt erőszakkal riasztják el az idegeneket,
kik minden akadály nélkül visszatérhetnének hazájokba. Legesodálatosb ezen
mozgalmaknál azon körülmény, miszerint a' carlospártiak épen nem kimélik
a' pénzt, holott egyszersmind folyvást sopánykodnak, hogy Carlosnak nincs
pénze és szükséggel küzd Bourgesban. Egyébiránt a' francia kormány e' moz-
galmak következtiben kettőzött szorgalommal örködik, hogy semmi komolyabb
csendzavarás ne veszélyeztesse Spanyolországot. —

Anglia

(A' parlament fölösztatva. Választási mozgalmak. O'Connell sajtószertől
izgatása.) Junius 22kén délben 12 órakor a' királyné illő ünnepi pompá-
val férje kíséretében a' parlament-házba kocsizván az idej parlamentet föl-
ösztatá. Beszédében csak néhány szóval érinté ezen fölösztatás okát, mond-

ván, hogy a viszonyok szilárdabb határozottságu politikát kívánnak, 's azért népet szándéka véleményadásra (az új választások által) föl szólítani. A' nép legzajosb örömelekkel üdvözlé a' királyi párt. — A' választásokra erősen készülnék a' pártok, semmit nem mulasztván el, mit céljaik elérésire szükségesnek gondolnak. Gúny, rágalom, magasztalás egymást váltogatják magánykörökben és hírlapokban. Russellről gúnyosan jegyzi meg egy tory-lap, hogy ő most követségi jelölt, minister, 's mind e' mellett völegény is, holott ez utóbbi állapot bajaival is beérhetné. A' ministerség kigúnyolására a' toryk egy nagy targonezát vonattak végig az utcákon, mellyen nagy kalitkában 2 sheriff-öltözötü fabáb volt látható, ezen aláírással: „Ki záratta be a' sheriffeket?” — O'Connell élénkül izgat, 's buzdító levelei egymást érik, mind azon hatályos modorban, melly biztosan szívére hat a' köznépeknek. Carlow-megye választóihoz ezt írta: „Honfiak! Szégyent csináltatok nekem; igen, igen nagy szégyent! Legocsmányabb vétet követtetek el a' haza, vallás és erkölcsiség ellen. Bűnötök az, hogy a' vérengző orangistapártnak győzelmet szereztetek. Vádatam könnyen bizonyíthatom be. A' királyné ministerei a' parlamentben egy szőnyi többséggel csatát vesztek. Ezen egy szózat Bruené volt. Irland baráti vesztek, 's Bruen ti küldöttétek parlamentbe! Itt az alkalom, tegyétek hibátokat jóvá, figyeljete: azon választó, ki még most is Bruen mellett szavaz, rühes juhnek fog tekintetni a' böcsületes választók tiszta nyájában. Ha férfiak vagytok, tehát ne választatok oly jelöltet, ki vallástokat 's azzal a' hazát elnyomni törekszik. Nyilatkozatok Dani fiam mellett, ki halálosan szerelmes Irland népébe, szabadságába és hitébe. Valamint én, úgy ő is a' repeal tüzes bajnoka, 's valamint én, úgy ő is a' világ minden országai 's népei fölé helyezi Irlandot 's lakosait. Valamint én, úgy ő is azt kívánja, hogy az irlandi jövedelmeket Irlandban fogyasztsák el, hogy az irlandi lökepenzeken Irlandnak hajtsanak hasznot, hogy az irlandi jeles elmék Irlandban nyerjenek jutalmat és buzdítást, hogy az irlandi iparüzést pártolják, az irlandi kereskedés terjedjen ki, az irlandi földművelés emelkedjék, törvényhozási függetlensége szilárdul alapíttassék meg, 's az irlandi nép oly nagyszámu, oly hősi elszántaságu, és oly derék, hogy a' lealáztatást tovább nem tűrheti. Harczra tehát carlowi választók, egyesüljete; de az atkótványt ne sértsétek meg. Erőszakról 's zendüléstől őrizkedjete!” —

(Az új parlament-megnyitás napja.) A' jun. 22iki hivatalos lapban f. évi aug. 19ikére hivatik össze az új parlament, 's egyszersmiad parancs adott ki Skótzia 16 peerje megválasztása iránt. Grey Györgyöt Lancaster hgység kancellárjává, Campbell és Hill lordokat pedig titkos tanácsosakká nevezé ki a' királyné.

Franciaország.

(Garnier Pagés meghalt. A' kamraülések berekesztvék.) Junius 23ikán esti 7 órakor Garnier Pagés, a' republicai párt egyik vezetője, meghalt. Halála nagy részvétet támaszta, és a' kormány nagy katonai készületeket tesz temetésire, attól tartván, hogy az elégtelenség csöndzavarásra fogják a' nagy tolongást használni. — Jun. 25ikén a' költségvetés megajánlása után a' kamrák eloszlottak, 's a' követek elszéllyedtek. —

Külföldi elegy.

Pollux szardiniai gözös elsüllyedt, de a' rajta-voltak egyen kívül megszabadítottak. — Ali folyvást készülget. Alexandriában morgás nélkül végzi a' nemzetörtség a' sorkatonai szolgálatot; Damietteben pedig a' miatt fellázadt. Az aratás oly bő volt Egyiptusban, hogy a' gabonának alig találhatnak elég helyét. Ezelőtt a' gabonát egy csomóba hordották össze és palánkkal vették körül, de a' tavalyi árviz óta kö-magtárral is gondolkoznak. Ali nem rég ismét felszabadítá a' gabonakereskedést, de azt is kijelentette, hogy a' Niluson járó bárkákra magának van szüksége, minek következtiben a' kereskedők nem tudják leszállítani a' felláhtul vett gabonát 's végre Alinak kénytelenek bármi silány áron is odaadni. Szyria állapotja nagyon szomorító. Anglia, Franciaország és Ali, mindenik maga kezire bujtogat és dolgozik. A' török kormány adót vet, a' lakosok kerekén megtagadják. Szyr és drúz, maronita, török, és keresztény mindnyájan közösen fogják a' dolgot 's készek megtámadni a' porta nyomoru embereit; szóval: Szyriát belső egyenetlenség és armány rongálja, 's a' porta mindennap közelbit egy lépéssel sirjához, és mint hajdan, alkalmasint keleten dől el most is a' világ sorsa. — A' kölni lakosok az országgyűléstől nyilvánosságot, szólás- és sajtó szabadságot kérnek. —

Wigand Otto jelenti, hogy a' „hallei évkönyv“ tudományos lap neve ezentul „német évkönyv“ leend. — Dánia a' sundi vámot száztul egyre csökkenté, minek jótékony eredménye leend Stettin, Danzig és Königsberg kereskedésire. — Egy czári ukáz szerint, a' trónörökös menyekzője emlékére a' varsói hgység fenállása óta hátralevő koronai tartozás, adó, árenda, birság-büntetés, kölcsön elengedtetik Lengyelországban. Az 1837 — 1840ig árviz által karosult koronai jöszágon lakó birtokosak 's parasztnak az illető évekre szinte minden adó elengedtetik, 's a' zendülés alatt kárvallott gyárnokoknak kárpótlás adatik az ország kincstárából. — A' moszka folyvást hadakozik, de még sem bir a' cserkeszekkel, ha egy törzs meghódol is pillanatra, alig várja, hogy ismét feltámadhasson. Montenegróban rendkívüli mozgás uralkodik 's mintegy ezer család ki akar költözni. Mint némelyek rebesgetik, ezeknek a' moszka Kaukaz körül adna földet, hogy általok a' cserkeszeket vihassa; a' gondolat nem rossz, csak hogy illy kevés szám mit tehet a' vitéz cserkeszek ellen? — Jacub drinápolyi b. Sophiába megérkezte után tüstint szabadon ereszteté az elfogott bolgárokat, mi által nagyon megnyerte a' nép szívét. — Nicolayson azon utasítással megyen Jeruzalembe, hogy ott angol episcopalis egyházat építsen, mire egy francia lap azon megjegyzést teszi, hogy a' hol John Bull theegéppel és episcopalis templommal települ le, onnan nem egy könnyen mozdítják őt ki. — A' török birodalom oly kimondhatatlan rossz állapotban van, hogy még egyszeri talpraállása teljes lehetetlen. Sem a' szultán, sem a' ministerek 's országnagyok nem ismerik a' birodalom fekvését, erejét 's egyes tartományok igazgatásmódját. A' hadminister, nagyvezér, vagy

más nagy katonatiszt sem tudja, hány rendezett ezred van, 's hány álgyu áll készen a' porta rendelkezésire. — A' szultán nagyon hisz a' szövetségesek ígéréteinek 's egyedül a' porta javát illető tiszta szándokának. — Hir szerint három javaslatot terjesztének a' szövetségesek Szyriára nézve a' porta elibe: 1) Igérete szerint méltányos, elviselhető adót veszen ki reá, gondoskodjék a' jogrul, különösen pedig a' szyr keresztényeknek azon jogot és ótalmat adja meg, mellyet M. Ali alatt élveztek. 2) a' libanoni drúzok nemzetségét egyedül a' konstantinápolyi ministerségtől függő keresztény emir alá vesse. 3) a' keresztények érdekei ótalmára 's fentartására Jeruzalembe európai biztosságot állítson. — Szyriában a' porta tisztjei sokkal nagyobb adót róttak a' népre, mint M. Ali kívánt, miért a' lakosok rendkívül elégtelének. —

A' portugál új ministerség köv. tagokból áll: ministerelnök 's belminister d' Aguiar; pénzügyminister: Avila; hadminister Villareal gr.; kül. Fonseca Magalhaes; igazságügyi: Costa Cabral; tengerészi: Pestana. — A' Texas 's Németalföld közt jóváhagyott kereskedési szerződést junius 15kén cserélték ki. — Azon 200ezer franknyi évdíj, mellyet a' conservatív udvarok akarnak don Carlos számára fizetni, még sincs egészen elhatározva, mert e' részben még Russzia nem nyilatkozott; a' nápolyi udvar pedig kijelentette, hogy mivel don Sedestian évdíjával a' nélkül is eléggé van terhelve, ez új adótul őt fölmentendik. — Szyriában 80ezer melchita azaz egyesült hitű görög van, mi a' moszknak nem igen tetszik, mert e' tekintetben Szciziliában, Corsicában 's Calabriában is tart kiküldötteket. — A' Jenai egyetemen 437re ment ide első félévben a' tanulók száma, kik közül 130 hittudományt, 160 törvényt, 82 orvosi tudományt, 75 pedig böleselkedést tanult. — A' göttingai hat tanító pöre be van végezve, még pedig a' kormány közbejötté által a' professorok vesztek. — Rendkívüli uton érkezett tudósítás szerint M. Ali elfogadá az új fermánt, 's a' hattisherif kihirdetése egész ünnepélyességgel hajtatott végre. —

Seward ujyorki kormányzó nagyon csudálkozik, hogy M'Leod ügyében függővé akarják tenni Ujyorkot a' középponti hatóságul 's ennek belé avatkozását helytelennek 's bizodalom-csökkentőnek nyilatkoztatja. — Még sem bizonyos: vajjon a' schweizi megyék többsége, Aargau mellett vagy ellen nyilatkozik é? Neuhaus a' köztársasági elnök az angol királyné és francziák királya születésnapja ünnepén megjelent, az ausztriai császárné pedig nem, miből némelyek sok mindenfélét akarnak következtetni. — Wagnert, a' villanymágneses gép feltalálóját 100 ezer ftal jutalmazta meg a' német szövetség gyűlése. — Az ausztriai 50 millió forintnyi új status-kölcsön még nincsen megkötte, de azt sem tudhatni, mi hátráltatja. — Zimonyi hir szerint az ausztriai kormány megszüntette a' szerb és havasalföldi határon eddigé volt vesztégtintézetet, mivel több évi tapasztalás után mindkét fejdelemeség vesztégtintézetit elég biztositónak tartja a' dögvész ellen. — Egyiptusban a' dögvész, hadkészlés, toborzás folyvást tart. Mint hírlík, a' szultán mindenben engedett M. Ali kívánságának, csupán az adót akarja két millió tallérban meghatározni, mit Ali nehezen fogadhat el. — A' schweizi köztársaság hadserge öszvesen 64,019 főbül áll. — A' dán koronaörökös menyekzői napja jun. 10re volt határozva, de azért ez csak udvari ünnep maradt, mert a' nemzet semmi részt sem vett benne, 's csak a' schleswig-holstein és lauenburgi nemesség küldött tisztelkedő választmányt. Az udvar helyre akarván ütni a' nemzet közönyösségit, pazarkézzel osztogató a' rendeket. Nincs ezred, társulat, egyesület, melly nem kapott volna. A' polgárképviselők választmányja a' felett tanakodván: vajjon Lehman a' kopenhágai polgárképviselők alelnöke, azért mivel a' kormány, a' sajtószabadság ügyében tartott jeles beszédeért büntetett kereset alá vetette őt, a' dolog vég elintéztetése előtt megválasztathatik é vagy nem? A' választmány erre semmi okot nem lát, mivel egy részül a' közvéleményben az által legkevésbet sem vesztett, 's itélet előtt senki sem lehet bűnös, 's mivel más részül nem reményl a' választmány kárhözható itéletet. — A' porta pénzüszüksége mindinkább növekszik, és Aziából naponkint rosszabb hírek érkeznek. —

Portugália és a' szent szék közeledni kezdnek egymáshoz. — Hiteles tudomás után a' szardiniai kormány kevesitni akarja tengeri erejét. — Mozart vas állóképe elkészült a' müncheni vasöntő-gyárban. — A' hallei évkönyv című folyóirat Poroszországban eltíltatott, mi annál nagyobb figyelmet gerjeszt, mivel ezen lap komoly, tudományos szellemben volt szerkesztve 's csupán tudományosan mivelt férfiak olvasták. — Rückert Frigyes ezután udv. titk. tanácsos cízzel a' berlini egyetemen a' böleselkedési kar tagja lesz 's a' keleti nyelveket tanítja. — M. Leod pöre be van végezve, de a' végelhatározás három hónapra van elhalasztva. Több amerikai 's angol lap az amerikai hatóság e' bánásmódja által sértve látja Britannia és az egyesült statusok közti viszonyt. Az egyesült statusok középponti hatósága maj. 31kén nyitotta meg rendkívüli gyűlését. Az amerikai partokon több hajótörédeket láttak uszni 's egy hajón 100 kivándorló veszté életét. — Mainben gözhajórészvényes társaság állott össze. —

Montevideoi levél szerint onnan Rosasnak kis csinos szekrényke alakjában pokolgépet küldöttek, mellyet Iyánya nyitott ki, de oly kimélve 's lassan bánt vele, hogy nem sérült meg. — A' hannoverai második kamra választmányt nevezé ki, melly az ország sérelmeit egybegyűjti, és aztán orvoslás végett a' király elibe terjesztik. — Hirszerint a' havasalföldi, szerb, és montenegrói fejdelmek szerződésre léptek egymással, miszerint Szerbia a' nissai basaság egy részivel, Montenegro Herzegovinával 's néhány bosnyák kerülettel fogna nagyobbulni, Havasalföld szinte birtoknagyobbulásban részesülne. — A' porta M. Alihoz két fermánt küldött, egyikben az örökséget adván meg, másikkban a' 40 millió piaster adót kívánván. Természetes, hogy Ali az utóbbit nem fogadja el. — Az amerikai új elnök Tyler üzenete békésen hangzik 's a' bankkérdést a' nélkül, hogy javaslatot adna iránta, a' képviselők elibe terjeszti a' congressus elhatározása végett.

Dunavizállás július 6kán: 9' 4" 6" a' zerus felett.